

פרוטוקול מס' 22

מישיבת ועדת העבודה והרווחה
יום שני, כ"ב בחשוון התשנ"ז (4 בנובמבר 1996), שעה 11:45

נכחו:

חברי הוועדה: מקסים לוי - היו"ר
תיים דיין
יורי שטרן

מוזמנים: עו"ד דן אורנשטיין - לשכה משפטית, משרד המשפטים
עו"ד ג'ודי וסרמן - הלשכה המשפטית, המוסד לביטוח לאומי
אורה יוגב - המוסד לביטוח לאומי

היועץ המשפטי: משה בוטון

מנהלת הוועדה: אסתר אדלר

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון),
התשנ"ו-1996.

הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון), התשנ"ו-1996

היו"ר מקסים לוי:

אני מציע שמישהו מהמוסד לביטוח לאומי יסביר את הצעת החוק.

ג'ודי וסרמן:

חוק התגמולים לאסירי ציון התקבל בכנסת ב-1992 והוא בא להחליף הסכם בדבר תגמולים לאסירי ציון שפעל במשך 20 שנה בין ממשלת ישראל לסוכנות היהודית. גם לפי ההסכם וגם לפי החוק המוסד לביטוח לאומי משלם תגמולים, לפי הקריטריונים שקבועים בחוק, הממומנים על-ידי אוצר המדינה. בחוק מופיע סעיף 21 שעניינו מניעת כפל תשלומים. הסעיף הזה אומר שבמקום שאדם זכאי לתגמול לפי חוק אסירי ציון והוא זכאי גם לתגמול נוסף מכוח חוק אחר, והתגמול משולם מאוצר המדינה, הוא רשאי לבחור בין שני התגמולים, זאת אומרת הוא לא יכול לקבל גם מכוח חיקוק אחר הממומן מאוצר המדינה וגם מכוח חוק תגמולים לאסיר ציון. הסעיף הזה לא היה קיים בהסכם הקודם ולכן היתה התמרמרות של אותם אסירי ציון שקיבלו קודם לכן תגמולים מכוח שני חוקים. יש לנו במערכת כ-45 אסירי ציון שמקבלים תגמולים מכוח שני חיקוקים שונים ולפי הסעיף הזה הם אמורים לבחור ביניהם. הצעתנו כאן היא לתקן את סעיף 21 ולומר שמי שקיבל מכוח שני חיקוקים ערב חקיקתו של החוק הזה יהיה זכאי להמשיך לקבל מכוח שני החיקוקים. ואילו לגבי האוכלוסיה החדשה, ההצעה פה, המוסכמת על דעתנו ועל דעת אוצר המדינה, שלא לשנות מהסעיף הקיים, זאת אומרת שאסירי ציון חדשים, אחרי מועד חקיקתו של החוק, לא יוכלו לקבל כפל גימלאות.

יורי שטרן:

מה זה על-פי הגדרתכם אסיר ציון חדש?

ג'ודי וסרמן:

מי שהוכר כאסיר ציון לאחר קבלת החוק.

היו"ר מקסים לוי:

בעצם החוק הזה בא להיטיב איתם, הוא לא בא לגרוע. השאלה היא האם בעתיד אסירי ציון חדשים לא יכללו בזה. ומה עושים הלאה? יתקינו תקנה אחרת?

ג'ודי וסרמן:

קשה לי להביע כאן דיעה אישית שלי או של המוסד לביטוח לאומי כי הצעת החוק, כפי שהיא גובשה בין המוסד לבין האוצר ואושרה על-ידי ועדת שרים לענייני חקיקה, היא ההצעה הזו ואין לי מנדט להציע הצעות אחרות.

משה בוטון:

הממשלה אומרת שאלה שקיבלו את התגמולים לפי ההסכם עד שנת 1992 יכללו ויוכלו לקבל את שני התגמולים גם יחד ואילו אלה שהוכרו לאחר שהחוק הזה נכנס לתוקף לא יקבלו כפל גימלאות. עדיין תהיה הפרדה בין שתי קבוצות. הבעיה היא רק כספית, זה הרעת תנאים של כמה אנשים. בדברי ההסבר הם אומרים שמדובר על מעט מאוד אנשים: "רק מיעוט קטן מבין מי שהוכרו כאסירי ציון, זכאי לתגמול הן לפי החוק והן לפי חוק אחר".

היו"ר מקסים לוי:

למה לא הכלילו את כולם?

משה בוטון:

כי האוצר לא מסכים.

ג'ודי וסרמן:

יש מדיניות כללית, שמתבטאת גם בחוק הביטוח הלאומי וגם בחוקים אחרים, שאין כפל גימלאות, זאת אומרת בתקופה שאדם רשאי לקבל גמול אחד הוא לא יקבל תגמול נוסף. כאן יש ביטוי למדיניות הקיימת.

יורי שטרן:

אני תושב שאם כבר עשו פה יוצא מן הכלל מבחינת אסירי ציון, שהם כן יכולים ליהנות מכפל גימלאות, אז אין סיבה להפלות בין הוותיקים לבין החדשים. אם מדברים במושגים של כסף אז בעולם היום יש מעט מקומות בהם עלולים לרדוף יהודים: פרס, אתיופיה, ועוד מספר מקומות, פה ושם במדינות ערב שנשארו בהן קהילות יהודיות. יש מעט מקומות שיש אפשרות שיהיו בהם אסירי ציון. ואם יהיו וייבואו לישראל אז למה לנו כבר להכניס אותם לתנאים פחות טובים?

היו"ר מקסים לוי:

ככמה מדובר?

ג'ודי וסרמן:

יש במערכת בסך הכל 660 אסירי ציון שמקבלים תגמול. מתוכם יש 45 מיקרים שקיבלו כפל לפני תחילתו של החוק ועליהם אנתנו רוצים להחיל את התיקון.

משה בוטון:

אבל כמה חדשים יש, שיש להם כפל גימלאות?

ג'ודי וסרמן:

יהיו עוד כמה עשרות אנשים.

משה בוטון:

כמה כסף זה? כמה זה יוסיף על עלות תקציב המדינה? לדעתי רק כמה עשרות אלפי שקלים בשנה.

יורי שטרן:

יש גם מיקרים של אנשים שהמערכת שלנו לא הכירה אותם קודם ולא ידעה שהם היו אסירים בגלל פעילותם היהודית. כעת הם מופיעים עם תעודות ועדויות, באים להוכיח שהם אסירי ציון, ומכירים בהם ואז מתוקף התיקון המוצע הם לא יהיו זכאים לכפל גימלאות והם יהיו מופלים לרעה לעומת לחבריהם.

דן אורנשטיין:

זוהי ההצעה המוגשת מטעם הממשלה, מתוך פשרה בין המשרדים.

היו"ר מקסים לוי:

אתם צריכים להגן על הצעת החוק, אין לי שום טענה כלפיכם. אני רק בא ואומר, למה להפלות אם מדובר בכמה עשרות? אם היה מדובר במאות או באלפים הייתי אומר שזה הרבה כסף, אך אין זה כך במקרה הזה.

דן אורנשטיין:

אני אומר שמן הראוי, מאחר שמדובר על הצעת חוק שעוברת לקריאה שניה ושלישית, שיוזמן משרד האוצר.

משה בוטון:

הוא הוזמן והוא לא מצא לנכון לבוא.

היו"ר מקסים לוי:

אני מציע שנחיל את זה גם על אותם עשרות אסירי ציון שייתווספו בעתיד.

משה בוטון:

הצעת הוועדה היא שבסעיף קטן (ג) יהיה כתוב: "הוראות סעיף 21(ב) ו-(ג) בטלות".

יורי שטרן:

יש לי דוגמא שיכולה להיות אקטואלית. אם ג'ונתן פולארד ישתחרר ביום מן הימים מהכלא ויבוא ארצה ויוכר כאסיר ציון, לפי התיקון המוצע הוא לא יוכל ליהנות מכפל גימלאות.

אורה יוגב:

הוא לא יוכר כאסיר ציון כי הוא לא היה בארץ אויב.

היו"ר מקסים לוי:

הצבעה על הצעת החוק, בתיקון המוצע

בעד - 3

נגד - 0

הצעת החוק התקבלה.

ג'ודי וסרמן:

בחוק הביטוח הלאומי, סעיף 323, סעיף 145 הקודם, יש סעיף בדבר מניעת כפל תשלום לגבי נכות כללית וזכאויות לפי תיקוקים אחרים. יש שם את חוק נכי המלחמה בנאצים, נכי רדיפות הנאצים, נפגעי פעולות איבה, וכולי. אם אנחנו נבטל כאן את סעיף קטן (ג) אנחנו כנראה נצטרך למנוע כפל גם בנכות כללית לפי חוק הביטוח הלאומי. השאלה היא האם לא להשאיר בכל זאת את סעיף קטן (ג).

היו"ר מקסים לוי:

אני מציע שהיועץ המשפטי של הוועדה ישב אתכם ותדונו על הניסוח. אנחנו מתייחסים פה רק לאסירי ציון, ומדובר על כמה עשרות.

חיים דיין:

האם יש לכם נתון מדוייק?

ג'ודי וסרמן:

לגבי אלה שהוכרו זה 45. יש עוד כמה עשרות שנצטרך לעשות לגביהם בדיקה.

משה בוטון:

כתוב: "נכות שמשתלמת בשל תגמול על-פי חוק זה, לא תובא בחשבון לענין קיצבת נכות לפי פרק ו' 2 לחוק הביטוח". את זה אנחנו מציעים לבטל. לגבי אלה שכבר קיימים זה ממילא לא קיים, זה כבר מבוטל לפי ההסכם.

ג'ודי וסרמן:

אני אומרת שאם זה יבוטל אנחנו כנראה נצטרך להוסיף בצו בסעיף 323 לחוק הביטוח הלאומי שלא יהיה כפל בכל שאר הגימלאות.

משה בוטון:

אז תביאו לנו צו כזה ונאשר אותו.

היו"ר מקסים לוי:

תודה רבה. הצעת החוק מאושרת לקראת הנחה לקריאה שניה ושלישית.

הישיבה ננעלה בשעה 12:00